

Izvještaj

o učešću ministra ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Damjana Čulafića

na Makedonskom energetsom forumu (MEF)

16-17. jun 2025. godine,

Skoplje, Republika Sjeverna Makedonija

Uvod

Na poziv g-dina Izeta Medžitija, ministra zaštite životne sredine i prostornog planiranja Republike Sjeverne Makedonije, delegacija Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, predvođena ministrom Damjanom Čulafićem, posjetila je Makedonski energetska forum (MEF).

MEF energetska forum je događaj od ključnog značaja za kreiranje sinergije između regionalnih i globalnih klimatskih ciljeva, te jačanje liderstva i stručnosti u oblasti klimatskih politika.

Forum je okupio ključne donosiocje odluka, eksperte i lidere iz regiona Zapadnog Balkana kako bi razgovarali o ubrzanju energetske tranzicije prema održivoj i čistoj energiji, i pružio je priliku za razmjenu iskustava, identifikaciju izazova i definisanje konkretnih koraka u skladu sa globalnim klimatskim ciljevima i COP30.

Glavni ciljevi foruma su bili analiza postignutog napretka i identifikacija izazova u sprovođenju Pariskog sporazuma na Zapadnom Balkanu, promovisanje međusektorske saradnje između donosilaca politika, industrije, tehnoloških inovatora i civilnog društva, razvijanje hrabrih i održivih strategija za energetska i klimatska tranziciju, podsticanje inovacija i strateških investicija za jačanje klimatske otpornosti regiona.

Sastav delegacije

Za članove delegacije, koju je predvodio ministar ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Damjan Čulafić, određeni su:

1. dr Zoran Dabetić, državni sekretar u Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i
2. Ivana Grujić, v.d. generalne direktorice Direktorata za klimatske promjene i održivi razvoj u Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

I Aktivnosti

Ministar ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Crne Gore, Damjan Čulafić, boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Sjevernoj Makedoniji, gdje je učestvovao na Makedonskom energetska forumu (MEF), održanom 16. i 17. juna 2025. u Skoplju.

Tokom boravka u Skoplju, ministar Čulafić sastao se sa Izetom Medžitijem, potpredsjednikom Vlade i ministrom životne sredine i prostornog planiranja Republike Sjeverne Makedonije. Fokus razgovora bio je na produbljivanju saradnje između dvije države koje dijele zajednički evropski cilj, članstvo u Evropskoj uniji. Razmotrene su mogućnosti zajedničkog učešća u EU programima, s posebnim akcentom na LIFE sporazum i iskustva Sjeverne Makedonije u njegovoj implementaciji. Ministar Čulafić je iskazao spremnost za intenzivniju razmjenu znanja i partnerstvo u pripremi i sprovođenju projekata u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih politika. Sagovornici su se saglasili o potrebi revizije Sporazuma o saradnji iz 2019. godine, kako bi bio prilagođen aktuelnim izazovima. Posebna pažnja posvećena je mogućnostima za sprovođenje zajedničkih regionalnih projekata, kao i jačanju institucionalne saradnje. Potvrđena je namjera da se konkretne inicijative pretoče u održiva partnerstva i projekte, uz nastavak kontinuiranog dijaloga i koordinacije između resornih ministarstava.

U okviru MEF-a održan je panel „Decenija Pariskog sporazuma: napredak, izazovi i budućnost Zapadnog Balkana“, gdje je diskusija usmjerena na napredak zemalja Zapadnog Balkana u ispunjavanju obaveza iz Pariskog sporazuma, na postojeće prepreke i potrebne političke i finansijske mehanizme za ostvarivanje klimatskih ciljeva do 2030. i 2050. godine. Razmatrana je uloga regionalne saradnje u podsticanju pravedne i održive energetske tranzicije uz osiguranje energetske bezbjednosti, kao i značaj EU i međunarodnih partnera u ubrzanju dekarbonizacije i prilagođavanja klimatskim promjenama. Poseban fokus bio je na usklađivanju politika sa Evropskim zelenim sporazumom i prevazilaženju socio-ekonomskih izazova regiona. U okviru panela učešće je uzeo ministar Čulafić koji je naglasio snažnu posvećenost Crne Gore ispunjavanju obaveza iz Pariskog sporazuma i ubrzanju tranzicije ka čistim izvorima energije, uz pravedan i inkluzivan pristup. Podsjetio je na usvajanje ambicioznih klimatskih ciljeva za 2030. i 2035. godinu, kao i na važnost novih zakona i strategija koje će podržati smanjenje emisija i prilagođavanje klimatskim promjenama, kao i na izazove kao što su zavisnost od uglja i zastarjela infrastruktura, ali i značaj međunarodne saradnje, finansijske podrške i edukacije građana za uspješnu zelenu tranziciju. Pozvao je na jaču regionalnu koordinaciju i partnerstvo kako bi se ostvarili klimatski ciljevi i osigurala energetska stabilnost za buduće generacije. Crna Gora je među prvih 16 zemalja svijeta koja je usvojila Ažurirani NDC za 2030. i 2035. godinu, sa ciljem da do 2030. godine smanji emisije za 55%, odnosno za 60% 2035. godine. Ministar Čulafić iznio je uvjerenje da će razgovori na panelu dodatno osnažiti partnerstvo i doprinijeti zajedničkom naporu za ostvarenje ambicioznih klimatskih ciljeva, unapređenje zaštite životne sredine, i osiguranje energetske stabilnosti za buduće generacije, kako bi ostvarili klimatski neutralan, pravedan i prosperitetan Zapadni Balkan. Odgovor na klimatske izazove ne može biti isključivo tehnički, već mora uključivati i snažnu društvenu odgovornost. U tom kontekstu, Crna Gora se priprema za novi ciklus integracije klimatskih politika.

U okviru panela „Investicije u vremenu previranja i brzih promjena na tržištu – gdje se nalazi Zapadni Balkan?“ istaknuto je da Zapadni Balkan zaostaje za EU u energetskej tranziciji, ali da ima veliki potencijal u obnovljivim izvorima energije. Crna Gora je posvećena ubrzanoj tranziciji ka klimatskoj neutralnosti do 2050. godine, sa fokusom na hidroenergiju, solarnu i vjetroenergiju, kao i razvoj zelenog vodonika. Ministar Čulafić je naglasio da je ulaganje u zelenu energiju ulaganje u energetskej stabilnost i ekonomsku budućnost. Takođe je istakao važnost regionalne saradnje, integracije tržišta i zajedničkih investicija za bržu i održivu transformaciju. Crna Gora je spremna za saradnju i posvećena izgradnji budućnosti u kojoj je zelena energija standard.

Zaključak sa MEF-a je da je regionalna saradnja ključna za usklađivanje sa evropskim zelenim politikama, kao i da je potrebno ubrzati ulaganja u obnovljive izvore energije i razvoj čiste industrije, ukazano je i na važnost inovacija, digitalizacije i povećane finansijske podrške za održivu energetskej budućnost regiona. Preporučeno je da se pojača regionalna koordinacija i razmjena informacija, razvijaju politike za pravednu i inkluzivnu energetskej tranziciju, obezbijedi dugoročno finansiranje inovacija i infrastrukturnih projekata, te aktivno uključe lokalne zajednice i civilno društvo u donošenje odluka.